

Water voor moestuinen van vrouwen aanvraag 2025-26

DOEL 2025-26:

Algemeen:

- Extra inkomsten en zeggenschap voor ongeveer 800 vrouwen
- Verlichting van het werk van vrouwen
- Betere voeding voor honderden gezinnen

Specifiek:

- Open putten in vijf moestuinen
- Vier boorputten
- Bevoeiingssysteem voor vijf moestuinen
- Omheiningen voor twee moestuinen
- Vier (opfris) cursussen tuinbouwtechnieken en boekhouden

PROJECTHOUDER: Fédération des Banques de Céréales; Bisdom Mongo.

DOELGROEP: 800 vrouwen (en hun gezinnen), lid van 9 groepen, in 7 dorpen.

KOSTEN: 46.117 €

ACHTERGROND

De Sahel lijkt leeg, maar steeds meer mensen moeten de beschikbare vruchtbare grond delen, terwijl de hoeveelheid goede grond ook door erosie (mede ten gevolge van klimaatverandering) afneemt.

De bevolking moet zich aanpassen en nieuwe manieren vinden om het leven in hun dorp beter te maken. Natuurlijk moet dat, want Tsjaad is nu het op een-na-armste land ter wereld. Moestuinen bieden geweldige nieuwe mogelijkheden. Als er maar water beschikbaar is, verlengen ze de periode waarin de grond gewassen kan voortbrengen. In de provincie Guéra zelfs met vijf maanden per jaar en in enkele gevallen nog langer.

De promotie van moestuinen is een belangrijk onderdeel van het project *La Terre, Notre Mère* (Moeder Aarde) van de Federatie van Graanbanken. Dat is een verband van meer dan 300 dorpsverenigingen in de provincie die eind jaren '90 (droogte en honger) zijn opgezet om gezamenlijke graanbanken te beheren. Maar de Federatie doet meer. Ze helpt ook bij de aanleg van dijkes om het waterpeil in de regio in stand te houden en erosie te voorkomen, voorlichting over landbouwtechnieken, ecologie en het aanplanten van bomen.

Het werkgebied (bisdom Mongo) is groter dan Nederland. Het strekt zich uit van het centrum van Tsjaad (provincie Guera) tot aan de grens met Soedan.

DOELGROEP

De doelgroep bestaat uit ongeveer 800 vrouwen die verenigd zijn in 9 groepen, in 7 verschillende dorpen. De meesten zijn getrouwd en zorgen voor een huishouden van ongeveer 10 mensen (niet alleen kinderen, maar ook ouders, ongetrouwde broers of zussen). De meesten zijn analfabeet.

Vrijwel de gehele bevolking in dit gebied leeft van landbouw (sorghum, gierst) en kleine veeteelt (geiten, schapen). Landbouw wordt met de hand beoefend, ossenploegen zijn een luxe. Een aantal maanden per jaar laten herders (nomaden) uit het noorden hun koeien en kamelen hier grazen. De grond is redelijk vruchtbaar en landbouw kan veel opleveren, als er voldoende water is.

Toch stijgt het percentage van de bevolking dat ondervoed is. Het ligt hier nu op 18 procent. Dat heeft vooral te maken met gebrek aan water. De regen valt minder regelmatig dan vroeger, korter en heviger. Daarom leggen boeren dammen aan (van stenen die uit de rotsen worden geslagen), die ervoor zorgen dat regenwater niet met geweld over het land stroomt en vruchtbare grond meesleurt, maar in natuurlijke waterreservoirs blijft staan en langzaam in de grond sijpelt. Zo blijft het grondwater in de buurt van zulke dammen op peil en blijft daar elk jaar tot ver in het droge seizoen water in de putten.

Zo'n 95% van de bevolking is islamitisch en het is nadrukkelijk niet de bedoeling van de RK kerk (die aan de wieg staat van dit project) om dat veranderen.

FOOD INSECURITY

Mannen en vrouwen in de Guéra verbouwen het basisvoedsel - sorghum en gierst – om met het eigen gezin te eten, en pinda's en sesam voor de markt. Vrouwen helpen op het veld van hun man, en sommige vrouwen (zeker weduwen) verbouwen een van die gewassen zelf.

De opbrengst van deze traditionele landbouw is onzeker. Schommelingen in het klimaat maken al gauw het verschil tussen medicijnen, schoolgeld en goede maaltijden kunnen betalen, of geen medicijnen, kinderen van school af halen en geen drie maaltijden per dag. Die schommelingen zijn helaas steeds groter. In 2022 spoelden oogsten weg door overstromingen, in 2023 vielen oogsten tegen door te grote droogte en in 2024 was het weer te nat voor een goede pinda-oogst.

In een jaar van onvoldoende oogst, moet een gezin aan het eind van het droge seizoen sorghum of gierst kopen bij grote handelaren die geen band hebben met hun kopers. De prijs is dan hoog. Daarom steunt dit project dorpen ook met de organisatie van graanbanken, waar mensen hun oogst "sparen" voor de magere maanden en waar ze kunnen lenen tegen een lage rente (in natura).

VROUWEN EN MOESTUINEN

Ondanks alles wat er mis gaat in Tsjaad, wordt er op één terrein veel vooruitgang geboekt, namelijk de emancipatie van vrouwen. Vrouwen organiseren zich makkelijker dan vroeger en ze verdedigen hun belangen – en hun lichaam - beter ten aanzien van familie of lokale autoriteiten. Dat is ook nodig, want de positie van vrouwen is zwak en als ze geen geld hebben telt hun stem weinig.

Hoewel vrouwen hard werken in de landbouw (en daarna op de markt, in huis) levert hun dat weinig op. Nieuwe kleding voor zichzelf en voor kinderen kan makkelijk een jaar (of drie) overgeslagen worden. Maar voor voeding, medicijnen, schoolgeld en huisraad is altijd geld nodig. Om genoeg te verdienen gaan de armste vrouwen daarom na het landbouwseizoen naar een stad of een groter dorp om anderen te helpen met klussen als de was, hout halen, dorsen. Daarvoor zijn ze dan weken weg van hun kinderen.

De ervaring met moestuinen voor vrouwengroepen breidt zich uit. We zien dat vrouwen die tussen de 10 en 20 moestuinbedden exploiteren, daar per seizoen ongeveer 100 euro mee verdienen. Dat lijkt een schijntje, maar het is genoeg voor middelbare-schoolgeld (voor een jaar) voor twee kinderen plus voldoende voeding en huisraad. En ze hoeven er hun kinderen niet weken voor in de steek te laten.

Mooier nog: sommige vrouwen kopen van de winst gezamenlijk sesam of pinda's die ze opslaan en na een paar maanden duurder verkopen. Of ze betalen dagloners – jonge mannen!- om hun sesam te dorsen. Of ze laten af en toe water aan huis bezorgen door een man die het per ezel rondbrengt. **Zo kunnen vrouwen hun werk verlichten.** (Het werk in de moestuin zelf vraagt twee uur eens in de twee dagen.) Bovendien draagt hun koopkracht bij aan een **verandering in de verhouding tussen mannen en vrouwen.**

DIT PROJECT - ACTIVITEITENPLAN 2025-2026

Lichter werk, meer inkomsten en autonomie voor vrouwen, daar gaat het in dit project ook om. Het steunt vrouwen om een stuk grond te exploiteren dat ze als groep toegewezen krijgen van een dorpsvoofd, en waarop ze individuele perceeltjes bebouwen. Ze krijgen als groep cursussen op het gebied van moestuintechnieken en boekhouden. Het project steunt nu 39 groepen, in 30 dorpen. Elke groep telt gemiddeld 90 leden. Deze aanvraag betreft putten en bevoeiingsystemen voor 7 nieuwe moestuinen en omheiningen voor twee tuinen.

Voor 2025 zijn de volgende investeringen in moestuinen gepland :

- 5 putten van minder dan 8 meter (in tuinen bij Dorga Bandaro, Banda Madja, Djawri, Tandjang, Gala Bonne)

- Vrouwen graven de putten zelf. Een gespecialiseerde metselaar maakt vervolgens de binnenwand. Soms bestaat die voor een deel uit ringen van cement, die met hulp van een pick-up en een katrol van het bisdom geplaatst worden.
- 5 bevoeiingssystemen (pomp + slangen) op zonne-energie.
 - Een bewaker die een huisje heeft in de moestuin voorkomt diefstal van het zonnepaneel.
- Omheining (metalen gaas) voor 2 moestuinen van 1 à 1,5 hectare (bij Banda Madja en Djawri)
 - Omheiningen moeten vee uit de moestuinen te houden. Als koeien en kamelen van nomaden gewassen platlopen, kan dat aanleiding zijn tot bloedige conflicten. Dat wordt voorkomen door een stevige omheining van metaalgaas. Om de omheiningen zelf weer te beschermen tegen zware beesten, worden er doornstruiken vlak naast geplant (aan de binnenkant). Een omheining van alleen doornstruiken werkt niet, omdat geiten en kamelen jonge doornstruiken toch opeten.
- 4 boorputten (Bokyo, Bankokotch, Djawri, Banda Madja)
 - In een tuin van 1 hectare is het handig om (tenminste) 2 putten te hebben. Daar waar grondwater dieper dan 8 meter zit of onder een onderaards stuk rots, worden boorputten geslagen door een gespecialiseerd bedrijf.
- Vier (opfris)cursussen van twee dagen voor 25 dorpsvoorlichters.
 - Tuinbouwtechnieken, compost en bio-pesticide maken, boekhouden.
- Trainingen door dorpsvoorlichters voor moestuinhouders.

ORGANISATIE EN MONITORING

De Federatie van Graanbanken heeft twee betaalde medewerkers: een coördinator en een voorlichter, die cursussen geeft en nauw contact onderhoudt met de dorpen. Behalve de betaalde coördinator, Madas Allamine, spelen twee mensen **zonder salaris** een grote rol bij de coördinatie en monitoring: de Italiaanse pater Franco Martellozzo sj (86) en Khadam Daouro, nota bene moslim. De laatste verhuurt wel regelmatig (voor een laag bedrag) zijn auto aan het project, maar zet zich minstens twee dagen per week als **vrijwilliger** in om materialen te bestellen, af te leveren en toezicht te houden op al het constructiewerk en andere technische activiteiten.

Het grote werkgebied van de Federatie van Graanbanken is verdeeld in vijf zones. Daar worden meer dan twintig verschillende lokale talen gesproken en directe communicatie tussen dorpsbewoners en projectmedewerkers is alleen al om die reden lastig. In elk van de zones hebben de dorpsverenigingen drie jonge mannen gekozen die in het Frans kunnen communiceren met de projectmedewerkers. Ze werken als vrijwillige voorlichters o.a. op het gebied van tuinbouw. Dat wil zeggen dat ze korte trainingen krijgen van het ontwikkelingsbureau van het bisdom Mongo en hun kennis zelf naar de vrouwen brengen. De cursussen die ze geven vinden plaats in de moestuinen.

TOEKOMST

Mocht er na 2025 geen geld zijn om de activiteiten voor moestuinen verder uit te breiden, dan gaan de geplande inspanningen niet verloren. In de meeste gevallen gaat het om investeringen die – met het juiste onderhoud – blijvend zijn. Vrouwen onderhouden hun moestuinen uitstekend. De meeste mensen in de doelgroep hebben niet meer dan een paar jaar lagere school. Ze hebben geen mobiele telefoons en kunnen niet zelf op zoek naar schriftelijke informatie over landbouwmethoden of technische oplossingen tegen erosie. Maar ze leren van de voorbeelden die succes hebben in andere dorpen. Veel verzoeken aan de Federatie komen voort uit wat mensen elders gezien hebben. Het succes van elke tuin bereikt zo veel meer mensen dan alleen de direct betrokkenen.

BEGROTING

Overzicht	Fcfa	€
5 putten à 1.537.000 Fcfa	7.685.000	11.716
5 bevoeiingssystemen zonne-energie à 385.000	1.925.000	2.935
2 omheiningen à 2.082.000 Fcfa	4.164.000	6.348
4 boorputten à 3.109.250 Fcfa	12.437.500	18.960
Transport en toezicht	1.840.000	2.805
4 opfriscursussen voor dorpsvoorlichters à 250.000	1.000.000	1.524
6 mnd (1) salaris à 200.000 Fcfa	1.200.000	<u>1.829</u>
Totaal		46.117

Kosten per open put	Fcfa
Cement 80 zakken à 10.500	840.000
ijzer staven	420.000
ijzerdraad	20.000
2 scheppen, 2 spaden	12.000
3 stootijzers	30.000
Touw en spoel	25.000
1 kruiwagen	40.000
2 ervaren arbeiders, 15 dagen	<u>300.000</u>
	1.537.000 Fcfa = 2343 €

Kosten per bevoeiingssysteem Fcfa	
pomp	160.000
zonnepaneel	180.000
slangen	<u>45.000</u>
	385.000 Fcfa = 587 €

Kosten per omheining	Fcfa
16 rollen metaalgaas	560.000
40 palen	650.000
20 zakken cement	210.000
8 rollen spandraad	60.000
40 haken	60.000
Soldeer	170.000
1 dubbel hek	75.000
1 enkel hek	42.000
vervoer materialen	80.000
4 arbeiders/ 15 dagen montage	<u>240.000</u>
	2.082.000 Fcfa = 3174 €

Transport en toezicht:	Fcfa
28 x 40.000 benzine	1.120.000
36 x autohuur à 20.000/dag	<u>720.000</u>
	1.840.000 Fcfa = 2805 €

Eigen bijdrage:

- Zie ommezijde -

Eigen bijdrage (niet in begroting opgenomen)

Doelgroep:

Graafwerk voor putten tot 8 m; 20 vrouwen x 20 uur
(Vervoer) zand en grind; 10 vrouwen x 4 uur
Thee en maaltijden voor metselaars; 15 dagen à 2000 Fcfa
Graafwerk fundering omheiningen; 10 vrouwen x 2 uur
Cursussen dorpsvoorlichters
Aanvulling vergoeding metselaars 150.000 Fcfa = 229 €

Khadam Daouro, Federatie Graanbanken, Gemeenschap Jezuiten:

3 maanden werk van chauffeur, toezichthouder voor alle constructiewerkzaamheden*
Gebruik katrol (putten)
4 maanden werk coördinator p. Franco Martellozzo

Denkend aan Tsjaad

Schrijven van aanvragen en verslagen voor dit project: 3 weken
Monitoring en voorbereiding aanvragen in Tsjaad: 3 weken

**Het sterretje is voor Khadam Daouro. Hij is bibliothecaris van een soort hbo instelling. Die school staakt vaak, maar de overheid betaalt het salaris met enige regelmaat door. Khadam wil niet niets doen en geld ontvangen terwijl mensen om hem heen in armoede leven.*